

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv. II. 37. 819/2013/9. szám

A Kúria a Dr. Pető Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: Dr. Pető Norbert ügyvéd) által képviselt **Felperes** (**cím**) felperesnek a ... jogtanácsos által képviselt Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (1145 Budapest, Columbus utca 17-23.) alperes ellen bányajáradék ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. szeptember 17. napján kelt 15.K.29.277/2013/5. számú jogerős ítélete ellen az alperes által 6. sorszám alatt, a felperes által 8. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon tartott - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

ítéletet:

A Kúria a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.29.277/2013/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A peres felek a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségüket maguk viselik.

Kötelezi a Kúria a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán felmerült 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felperes 2011. január 24-én kelt iratában - két bányatelket érintően - 2005. január 1-i hatályú önrevízióról tett bejelentést az alperesnél. Többek mellett arra hivatkozott, hogy belső vizsgálata eredményeként azt állapította meg, hogy a ... mező, ... védnevű bányatelek vonatkozásában helytelenül fizette meg 2006-2010 között a bányajáradékot. E körben utalt a Magyar Köztársaság gazdasági és fejlesztési miniszterével ...-én kötött szerződésre (a továbbiakban: Szerződés) és arra, hogy a Szerződés alapján a ... szénhidrogén mezőt 1998. január 1. után termelésbe állított mezőnek kell tekinteni, ezért arra a Szerződés szerinti megállapodás kiterjed.

Az alperes az önrevízió iránti felperesi kérelmet 163-7/2011. számú

határozatában a ... mező tekintetében elutasította. E döntés bírósági felülvizsgálata során eljárta Fővárosi Törvényszék 15.K.31.953/2011/14. számú ítéletében az alperesi határozatot hatályon kívül helyezte, az alperest új eljárásra kötelezte. Megállapította, hogy az adott szénhidrogén mező termelésbe állításának idejét - a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított per hiányában - a hatályos és érvényes Szerződés alapján kell megítélni, az új eljárásban a kérelemről a Szerződés és a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.) 26/A.§ (5) bekezdése és 20.§ (11) bekezdése alapján kell dönten.

Az alperes megismételt eljárásában 2012. augusztus 9-én meghozott MBFH/913-1/2012. számú határozatában a kérelmet ismételten elutasította. Álláspontja szerint az adott szénhidrogén mező termelésbe állításának időpontját nem a Szerződés melléklete határozza meg, hanem az ügy előzményi adatai, a hatóság hivatalos tudomása, melyek azt igazolják, hogy a kitermelés megkezdése a bányatelek megállapítását megelőzően - 1998. január 1-e előtt - bekövetkezett.

A felperes keresete folytán eljárta Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 15.K.29.277/2013/5. számú ítéletében az alperes határozatát ismételten hatályon kívül helyezte, új eljárás elrendelése mellett.

A bíróság álláspontja szerint a korábbi jogerős ítéletet az alperes a megismételt eljárásban hozott döntésében nem tartotta be, mert bár hivatkozott a Szerződésben foglaltakra, azt nem alkalmazta, ez okból a határozat sérti, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109.§ (4) bekezdését, a Bt. 26/A.§ (5) bekezdésében és 20.§ (11) bekezdésében foglaltakat. A megismételt eljárásra a korábbi kötelezéssel azonos iránymutatást adott.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetében foglaltakra figyelemmel rögzítette, hogy az alperes határozata nem változtatható meg a bírósági felülvizsgálat eredményeként, mert arra sem a Bt. rendelkezése, sem a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339.§ (2) bekezdés g) vagy q) pontja nem ad lehetőséget. A megváltoztathatóság körében - a KGD 2011. 53. számú döntésre utalással - irrelevánsnak tekintette, hogy a bányajáradék a Bt. 41.§ (8) bekezdés a) pontja szerint adók módjára behajtható.

Fentiek alapján az elsőfokú bíróság az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét kizárta.

A jogerős ítélet ellen a felperes és az alperes is felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

A felperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a jogerős

ítélet a Pp. 339.§ (2) bekezdését és a Pp. 340.§ (1) bekezdését sérti. Érvelése szerint - a szabályozás jellege folytán - a bányajáradék adókötelezettség, ezért a kérelmét elutasító határozat megváltoztatható, a jogerős ítélet ellen fellebbezésnek van helye. E körben hivatkozott az ÍH 2010.105. számú eseti döntésére, mely adójellegű bevételként azonosítja a bányajáradékot. Vitatta, hogy a KGD 2011.53. számú döntése alkalmazható a perbeli esetben, mivel a bányajáradék nem azonos a bírságfizetési kötelezettséggel. Jogi álláspontjának alátámasztásaként hivatkozott - a játékadó minősítéséről szóló - EBH 2013.K.31. számú döntésre, továbbá az erdőfenntartási járulékkal kapcsolatos, 698/D/2000. számú alkotmánybíróági döntésre. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós pertárgy érték - 6.373.317.000 forint -, hanem meg nem határozható pertárgy érték szerint állapította meg a perköltség összegét. Érvelt azzal is, hogy az ügy bonyolultsága, a kiemelkedően magas pertárgyérték miatti pervittel járó fokozott felelősség együttesen indokolta volna a magasabb összegű perköltség megállapítását. Kérte a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3.§ (6) bekezdése alkalmazásának mellőzését.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és jogszerű határozat meghozatalát kérte. Állította, hogy az ítélet sérti a Ket. 109.§ (4) bekezdését. Hivatkozása szerint a megismételt eljárás során a Ket. 50.§ (1) bekezdése alapján a tényállást feltárta, vizsgálta a Szerződésben foglaltakat, és összevetette azt a Bt. 26/A.§ (5) bekezdés és 20.§ (11) bekezdés tartalmával, így figyelembe vette a bírósági kötelezést, annak eleget tett.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében vitatta, hogy az alperes eleget tett a korábbi ítélet iránymutatásának, mivel nem alkalmazta a Szerződés rendelkezéseit. Ezért kérte a jogerős ítélet hatályban tartását.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtette, hogy határozata a Pp. 339.§ (2) bekezdés g) és q) pontja alapján sem változtatható meg, erre a jogerős ítélet helyesen mutatott rá. Felülvizsgálati kérelmének kiegészítéseként állította, hogy a korábbi és a jelenleg eljáró bíróság sem vette figyelembe a Szerződés hatályos szövegét, annak 2010. évben eszközölt módosításait.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a két felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

A felperes és az alperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A Kúria elsődlegesen a felperes felülvizsgálati kérelmét vizsgálta, tekintettel arra, hogy annak megalapozottsága esetén rendes és nem rendkívüli jogorvoslati eljárásnak lett volna helye.

A Pp. 340.§ (2) bekezdése alapján az ítélet ellen fellebbezésnek akkor van helye, ha a közigazgatási pert olyan elsőfokú határozat bírósági felülvizsgálata iránt indították, amely ellen közigazgatási úton nincs helye fellebbezésnek (1. feltétel) és e határozatot a bíróság törvény alapján megváltoztathatja (2. feltétel). E rendelkezés két, konjunktív feltételt fogalmaz meg, melyek együttes teljesülése esetén van lehetőség a közigazgatási perekben a rendes jogorvoslati fórum igénybevételére.

A Kúria megállapította, hogy az alperes - a 267/2006.(XII.20.) Korm.rendelet 3.§ (5) bekezdés a) pontja és (6) bekezdése alapján - országos illetékességű szervként egyfokú eljárásban döntött a felperes kérelméről. Az alperes döntése ellen közigazgatási úton fellebbezésnek nem volt helye. Ezzel a Pp. 340.§ (2) bekezdésében foglalt első feltétel teljesül.

A második feltétel, azaz a megváltoztathatóságról szóló törvényi rendelkezést vizsgálva a Kúria az alábbiakat állapította meg.

A Bt. a bányajáradékkal kapcsolatban hozott közigazgatási határozatok megváltoztathatóságáról rendelkezést nem tartalmaz, ezt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság. Így eleve kizárható, hogy a Pp. 339.§ (2) bekezdés q) pontja alapján helye lenne a közigazgatási határozat megváltoztatásának, mivel nincs az ágazati szabályok között erre vonatkozó külön rendelkezés.

Fentiekre tekintettel a Pp. 339.§ (2) bekezdés g) pontjának részletes vizsgálatát kellett elvégezni.

Lényeges, hogy e szabály szerint az adó- (1. csoport), vagy illetékkötelezettség megállapításáról (2. csoport) vagy külön jogszabály szerint ezzel egy tekintet alá eső más fizetési kötelezettségről (3. csoport) és az ezekhez kapcsolódó egyéb befizetésekről (4. csoport) hozott határozat változtatható meg a bíróság által.

A Kúriának e körben választ kellett adnia arra: mi a bányajáradék (az adó, illeték vagy azzal egy tekintet alá eső más fizetési kötelezettség); jogszabálynak kifejezetten ki kell mondania az adott fizetési kötelezettségről, hogy az adóval, illetékkel egy tekintet alá esik, vagy elegendő a rendszertani elemzés alapján erre a következtetésre jutni; csak a fizetési kötelezettségről vagy azzal kapcsolatos bármely kérdésről rendelkező határozat tartozhat bele a megváltoztatható határozatok körébe.

A Kúria megállapította, hogy nem kötelező a jogszabálynak kifejezetten rendelkeznie arról, hogy az adott fizetési kötelezettség az adóval, vagy az illetékkal egy tekintet alá esik, a jogalkalmazó a szabályozás lényegét érintő, rendszertani elemzés alapján is felállíthatja ezt a párhuzamot. Továbbá - figyelemmel a kialakult pénzügyi ítélkezési gyakorlatra is - nem csak a kifejezetten fizetési kötelezettségről rendelkező, hanem minden, ehhez kapcsolódó hatósági határozat beletartozik a megváltoztatható körbe. Ebből eredően az önrevízió iránti kérelmet elutasító határozat is lehetne a Pp. 339.§ (2) bekezdés g) pontja alá tartozó döntés, függetlenül attól, hogy a Bt. kifejezetten nem nevesíti az adóval, illetékkal egy tekintet alá eső fizetési kötelezettségként a bányajáradékot.

A Kúria a rendszertani elemzést elvégezve - az alábbiak szerint - arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy a felperes bányajáradék fizetési kötelezettségét érintő önellenőrzési kérelmet elutasító hatósági határozat nem tartozik a Pp. 339.§ (2) bekezdés g) pontja alá.

A bányajáradék a Bt. 20.§ (1) bekezdése szerint a kitermelt ásványi nyersanyag és geotermikus energia után az államot megillető részesedés. Lényegében e szabályozás azon az elven alapul, hogy a föld méhének kincse, a kitermelendő nyersanyagok az állam tulajdonában vannak, ezt engedi át az állam a bányászati engedéllyel rendelkező bányavállalkozónak, akitől ezért kompenzációt, részesedést kér. Ebben az esetben az állam oldaláról megtörténik a nyersanyagok tulajdonjogának átengedése, a bányavállalkozó pedig ezért természetben vagy pénzben nyújt ellentételezést, fizet bányajáradékot (szolgáltatás-ellenszolgáltatás). Bár a jogtudomány a bányajáradékot az adójellegű és nem adójellegű fizetési kötelezettségek határára sorolja, perbeli esetben - épp a Pp. 339.§ (2) bekezdés g) pontjának kifejezett rendelkezése alapján - az a kérdés, hogy az adóval, vagy illetékkal egy tekintet alá esik vagy sem. Ezért a Kúria vizsgálta az adó és az illeték, mint fizetési kötelezettség lényegét.

Az adó egy közvetlen ellenszolgáltatás nélküli jövedelem elvonás. Ebből eredően nem lehet vele azt a bányajáradékot azonosítani, amely lényegében az állami tulajdonban lévő nyersanyagok bányászatának megengedéséért nyújtott ellenértételezés.

Az illeték egy speciális állami bevétel, amelyet az ügyfél valamely állami szerv (hatóság, bíróság) érdekében végzett tevékenységére, eljárására fizet meg. Az illetéktől a bányajáradék a sajátos polgári jogi jellegéből eredően alapvetően különbözik.

Vizsgálta a Kúria az adó, illeték és bányajáradék közteher jellegéből levezethető azonosságot is, melynek eredményeként arra jutott, hogy önmagában az a tény, hogy az adó, az illeték, a

bányajáradék is közhatalmi bevétel (ld. 2011. évi CXCV. törvény 5.§ (1) bekezdés a) pont), még nem esnek egy tekintet alá, mert ebbe a körbe tartoznak a járulékok, bírságok, hozzájárulások, díjak is, melyek céljukat és szabályozási jellegüket tekintve is alapvető eltéréseket mutatnak, így ez a halmaz oly mértékben nem homogén, hogy ez nem lehet kiindulási pont az azonosításra.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az a körülmény, hogy a bányajáradék adók módjára behajtható a Bt. 41.§ (8) bekezdés a) pontja alapján, nem jelenti azt, hogy e fizetési kötelezettség az adóval azonosítható. E körben indokoltan utalt az ítélet a szintén adók módjára behajtható bírságot érintő KGD 2011.53. számú eseti döntésre, mely a felülvizsgálati bíróság egységes álláspontját tükrözi. Megjegyzi a Kúria, hogy egy fizetési kötelezettség lényege nem a végrehajtási szabályok alapján ítélandó meg, mert az csak azt tükrözi, hogy az állam a bevétel befizetése érdekében milyen szigorúsággal lép fel. Továbbá, ha és amennyiben a bányajáradék adó lenne, úgy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCIII. törvény 4.§-a szerint annak tárgyi hatálya alá tartozna és szükségtelen lenne annak külön kimondása, hogy adók módjára behajtható.

A Kúria a rendszertani elemzés alapján tehát azt a következtetést vonta le, hogy a bányajáradék nem esik egy tekintet alá sem az adóval, sem az illetékkel, melyből eredően a felperes által támadott közigazgatási határozat - bár országos illetékességgel eljáró szerv által hozott, olyan határozat, amely ellen fellebbezésnek nincs helye - nem változtatható meg. Ezért a bíróság ítélete ellen a Pp. 340.§ (2) bekezdése alapján fellebbezés nem biztosítható.

A fenti megállapítások eredményeként a Kúria érdemben vizsgálhatta az alperes felülvizsgálati kérelmét, tekintve, hogy a jogerős ítélet ellen a Pp. 270.§ (2) bekezdése alapján felülvizsgálatnak van helye.

A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelme kapcsán elsődlegesen arra utal, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére a Pp. 272.§ (1) bekezdése állapít meg határidőt. E határidő elteltét követően a felülvizsgálati kérelem - igazolási kérelem hiányában vagy annak elutasítása esetén, és jogvesztő határidőn túl - már nem terjeszthető elő, de a benyújtott kérelem sem egészíthető ki új érvekkel. A Kúria a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja a jogerős ítélet törvényességét a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján. Ezért a Kúria érdemben nem foglalkozhatott az alperes azon érvelésével, hogy az eljáró bíróság döntése azért törvényt sértő, mert a Szerződés 2010. évi módosításait nem vette figyelembe.

A határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az alperes

megalapozatlanul állítja, hogy a bíróság korábbi döntését figyelembe vette és az abban foglalt iránymutatás szerint járt el. A határozati döntés indokolását vizsgálva megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy bár hivatkozik a hatóság a Szerződésben foglaltakra, de lényegében a korábbi határozatában és a korábbi perben kifejtett álláspontját tartja fenn és nem veszi figyelembe, hogy a korábbi jogerős ítélet állást foglalt arról, hogy a ... mező a Bt. 26/A.§ (5) bekezdésen alapuló Szerződés 2. számú melléklete szerint az 1998 után termelésbe állított szénhidrogén mezők közé tartozik, így a hatályos és érvényes szerződés szerinti megállapodás e mezőre is vonatkozik. Az alperes feladata az lett volna, hogy - az ítéleti útmutatás szerint - a kérelemről a hatályos és érvényes szerződés alapján döntsön.

Lényeges körülménynek tekinti a Kúria, hogy az alperes a Fővárosi Törvényszék 15.K.31.953/2011/4. számú ítélete ellen felülvizsgálati kérelemmel nem élt, holott ha az ítéletben foglalt jogi érveléssel nem értett egyet, azt tévesnek találta, akkor a vélt-valós jogi hiba korrigálására szolgáló rendkívüli jogorvoslat igénybe vételét nem mellőzhette volna.

A rendkívüli jogorvoslat hiánya azt eredményezi, hogy a fővárosi törvényszéki ítéletet az alperes a Ket. 109.§ (4) bekezdése alapján köteles lett volna figyelembe venni, annak iránymutatásától nem térhetett volna el.

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a korábbi ítéleti iránymutatástól eltérő döntéshozatallal az alperes jogsértést követett el és ezért a felperes kereseti kérelme szerint a határozat hatályon kívül helyezése indokolt.

Alaptalanul érvelt a felperes azzal, hogy a perköltség összegét a bíróság tévesen állapította meg. Tekintettel arra, hogy a bíróság által felülvizsgált határozat nem a 6.373.317.000 forint bányajáradék visszafizetéséről, hanem az önrevízió iránti kérelem elutasításáról rendelkezett (ezáltal a felperesi igény számszerűsége még nem is igazolt), így a per tárgya meg nem határozható. Ennek figyelembe vételével helyesen döntött a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§ (2) bekezdés és 3.§ (3) bekezdése alapján a felperesi perköltségről az elsőfokú bíróság, különösen, hogy értékelte a perben kifejtett ügyvédi munka nagyságát.

Figyelemmel arra, hogy a jogerős ítélet sem a felperes, sem az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott okból nem volt törvénysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdésében foglaltak alapján hatályában fenntartotta.

A felperes és az alperes is sikertelenül élt felülvizsgálati

kérelemmel a jogerős ítélet ellen és mindketten lényegében sikerrel nyújtottak be ellenkérelmet a másik fél felülvizsgálati kérelmével szemben, ezért a Kúria a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett úgy, hogy a peres felek a felmerült költségeiket maguk viselik.

A felperes a költségviselés szabályai és a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (továbbiakban: IM rendelet) 13.§ (2) bekezdése alapján köteles megfizetni a felülvizsgálati kérelem előterjesztésekor hatályos 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 50.§ (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati illetéket.

Az alperes teljes személyes illetékmentessége folytán (Itv. 5.§ (1) bekezdés c) pont) az alperesi felülvizsgálati kérelem kapcsán felmerült felülvizsgálati illetéket az állam viseli az IM rendelet 14.§-a alapján.

Budapest, 2014. május 28.

Dr. Tóth Kincső s.k. tanácselnök, előadó bíró,
Dr. Rothermel Erika s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró